

BARBARA MILUSKA

ur. 1930; Dobrze

Miejsce i czas wydarzeń	Żyrzyn, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Tajne nauczanie. Cisi bohaterowie, tajne komplety, Żyrzyn, Fańciszewska, Helena

Lekcje geografii u pani Fańciszewskiej

[Na fotografii] jest taki domek. On istnieje do tej pory. W chaszcach takich, rudera, ale jeszcze stoi ten domek. Dla mnie to jest pamiątka - byłam tam właśnie wczoraj, w Żyrzynie, bo tam był taki mini festiwal zespołów dziecięcych. Tu przybiegałam na lekcje tajnego nauczania z geografii. Pani, która tu mieszkała, to była żona byłego kierownika tej szkoły, pana Fańciszewskiego. To wielki patriota, zginął z rąk gwardii ludowej, tych siepaczy. To takie słynne wydarzenie. A jego żona przeniosła się potem tu, do Żyrzyna, z dziećmi. Jej syn chodził też na tajne komplety, ale potem ona go do rodziny oddała, tak czasowo, tak że zrezygnował, ale ja chodziłam do niej na lekcje geografii. W lesie, tak na początku Żyrzyna, w lasu ten dom był, przy drodze, i jak siedziałam, to widziałam te niemieckie samochody, które przejeżdżały pod oknami, kiedy my uczyłyśmy się z mapą. Tak że ja tu przybiegałam dwa razy w tygodniu na lekcje geografii do niej. To było to douczanie. To nie był system zorganizowany. To było jeszcze wtedy, kiedy byłam w szkole powszechnej, bo potem już uczyłam się geografii normalnie, na lekcjach. Tatuś mi tu opłacał lekcje, i ona mi pomagała w geografii. Tu jest ten wierszyk, który wpisał mi nauczyciel [Tadeusz Lutogniewski].

„Szedłem raz sobie poza Żyrzyn
i gdym przydrożny mijał krzyżyk
myślałem, gdzie skierować nogi,
by zejść do szczęścia furtek błogich.

Gdym zbliżył się do drogowskazu
kłopotu, on pozbył się od razu,
bo ten drogowskaz tam się zwracał,
gdzie honor, dobroć jest i praca”.

Data i miejsce nagrania	2018-06-18, Puławy
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"